

Kántás Balázs

KUTYÁK AZ EZREDFORDULÓ UTÁNI FILATÉLIÁBAN

2014

KUTYAFILATÉLIAI FÜZETEK

Az elektronikus bélyegkatalógust összeállította:

Kántás Balázs

Felelős kiadó:
Dr. Zsávolya Zoltán PhD
Makó János

HUNGARICA ELECTRONICA-KUTYA MÚZEUM

BUDAPEST, 2024

FILATÉLIAI BEVEZETŐ EGY RÖVID TEMATIKUS BÉLYEGKATALÓGUS ELÉ

Bár ez a vélemény valószínűleg meglehetősen szubjektív egy jelenleg, a jelen kézirat elkészítése idején éppen filatéliai szakterületen dolgozó történész, muzeológus-levéltáros-könyvtáros tollából, vagy mindenesetre billentyűzetéből, de a bélyeggyűjtés kétségtelenül máig az egyik legnagyobb változatosságot, szellemi és esztétikai élményt kínáló értelmiségi hobbitevékenységek közé tartozik annak ellenére, hogy az utóbbi évtizedekben mind idehaza, mind a nemzetközi szintén kétségtelenül veszített a népszerűségéből. Ez még akkor is így van, ha

világunk gyors fejlődése, digitalizációja és automatizációja a bélyeget, ezt a hagyományosan papíralapú dokumentum/irat-/aprónyomtatvány-típust is új társadalmi kontextusba helyezi, új fajtáinak megjelenését idézi elő, és új társadalmi, hivatali és kulturális funkciókat kölcsönöz neki. Az 1840-től megjelent mintegy 600 ezer bélyeg (és számtalan egyéb filatéliai tárgy, elsőnap boríték, levelezőlap, képeslap stb.) motívumokban gazdag, távoli országok történelmébe, hagyományaiba és kultúrájába betekintést engedő világa szinte kimeríthetetlen, és többek között az a csodálatos benne, hogy az újabb és újabb kibocsátások révén folyamatosan bővül. Az eredetileg kizárólag postai bérmentesítésre szolgáló, apró, színes, grafikai ábrát tartalmazó értékpapírok állami és magán postaszolgálatok általi folyamatos kibocsátása mára elsősorban inkább

a gyűjtői igényeket szolgálja ki, új és új, sokszor egyre hivatkozottabb és formabontóbb grafikai tartalommal a hivatali okmányfunkció, a postai bérmentesítés helyett. Gyűjtésével, történetének, motívumainak és nyomdai, technikai előállításának tanulmányozásával pedig önálló történeti segédtudomány, a filatélia foglalkozik.¹

Tematikus bélyeggyűjtésnek (ennek talán egy szűkebb területét pedig elsősorban Magyarországon motívum-gyűjtésnek, illetve motívumfilatéliának – angolul jellemzően *topical philately*, *topical stamp collecting* vagy *thematic stamp collecting*) azt a filatéliai ágat, gyűjtési és érdeklődési területet nevezzük, amikor valaki csak egy témába tartozó bélyegeket gyűjt, illetve

¹ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. HARSÁNYI Luca – IGNÁCZ Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008.

tanulmányoz. ² Ide tartozik az úgynevezett eseményfilatélia is, amely évfordulókat, eseményeket (sportesemények, hadi események, születési évfordulók stb.) ábrázoló bélyegek gyűjtését jelenti. A tematikus filatéliát és a motívumfilatéliát régebben azonos gyűjtési területnek tekintették, mára azonban két önálló, egy tágabb és egy szűkebb filatéliai ágról van

^{2 2} Magyarországon számos jó színvonalú motívumfilatéliai könyv, illetve tematikus kiállítási katalógus megjelent. Például lásd:

ÁCS Imre, *Magyarország hadtörténelme bélyegeken*, Budapest, Honvéd Kiadó, 1998.

Dr. ZOLTÁN János, *Vadászat bélyegeken*, Magánkiadás, Budapest, 2002.

Dr. FORGÓ Béla, *Festmények és grafikák Magyarország bélyegein*, Budapest, MP Press Bt, 2003.

SZABÓ Jenő, *Bélyegrapszódia* [A Bélyegmúzeum zenét és zeneszerzőket megjelenítő bélyegekből készült, tematikus bélyegkiállításának katalógusa], Budapest, Bélyegmúzeum, 2015.

szó.³ A kettőt persze olykor nehéz elhatárolni egymástól, azonban a tematikus gyűjtés elvileg valamely (tágabb) témához kapcsolódó bélyegek és egyéb filatéliai tárgyak gyűjtését (pl. postatörténet, repüléstörténet, közlekedés stb.) jelenti, tehát a bélyegek tematikus alapon való gyűjtése és tanulmányozása az úgynevezett tematikus filatélia, míg a motívumgyűjtés vagy motívumfilatélia a bélyegábra által megjelenített képre, képi tartalomra korlátozódik – ha például állatokat, vagy még korlátozottabban adott rendszertani csoportba tartozó állatokat,

³ Erre egyébként a jeles magyar filatelista, Bánás Artúr, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége Tematikus Szakosztályának elnöke hívta fel a jelen, immár több tematikus és motívumkatalógus bevezetőjeként különböző változatokban megjelent esszé szerzőjének figyelmét, amelyért ez úton is köszönettel tartozik. A szerző cikkét a magyar motívumfilatélia történetének tárgykörében lásd: BÁNÁS Artúr, „*Hol tart valójában a tematikus filatélia?*”, Bélyegvilág, 2018/3, 6.

növényeket, bizonyos típusú járműveket stb. megjelenítő bélyegeket gyűjtünk és tanulmányozunk, akkor tulajdonképpen motívumfilatelisták vagyunk.⁴ A motívum alapon történő bélyeggyűjtés témái nyilván lehetnek állatok, növények, híres emberek, közlekedési eszközök, képzőművészeti alkotások, néprajzi csoportok és viseletek, vagy akár épületek és tájak is.⁵ A lehetőségek a bélyegek egyre több mindenre kiterjedő képi tartalmával együtt szinte végtelenek, a nagy mennyiségű megjelent bélyeg és bélyegváltozat okán pedig

⁴ NIKODÉM Gabriella - SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145-154.

⁵ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. HARSÁNYI Luca - IGNÁCZ Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008, 36-37. Illetve: DABÓCZY András - GLATZ István - NAGY László - Dr. SZÖRÉNYI Miklós - VAS István, *A bélyeggyűjtés kézikönyve*, Budapest, Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége, 2004.

mindenképpen ajánlatos, hogy aki gyűjtésükre adja a fejét, az valamilyen módon, akár kibocsátó országra korlátozva, akár időszakra szorítkozva, akár tematikus, akár ezen belül motívumalapon behatárolja gyűjtői hobbijának területét.

A tematikus alapú, illetve szűkebben a motívum alapon történő gyűjtés majdnem egyidős a magával bélyeg történetével. Amikor a 19. század végén a posták uralkodók, állam- és kormányfők, illetve történelmi személyek portréit vagy állami címereket ábrázoló bélyegek kiadása helyett inkább színes, tematikus bélyegek kibocsátása mellett döntöttek, és a bélyegek külleme, grafikai tartalma, képi elemei egyre változatosabbá és színesebbé váltak, és egyre jobban elterjedt a tematikus gyűjtés és a motívumgyűjtés. Az 1920-as évek végén a

szemlélet kellően elfogadottá vált,⁶ és ez a bélyeggyűjtési ág a bélyegszakkönyvekben, filatéliai kiadványokban is egyre gyakrabban jelent meg, mint a filatélia egyre inkább önálló és egyre többek által igen nagyra értékelt területe.⁷ A Nemzetközi Filatéliai Szövetség (Fédération Internationale de Philatélie, FIP), a bélyeggyűjtők legrangosabb nemzetközi szervezete ugyanakkor mára csak a tágabb értelemben vett tematikus filatéliát (angolul: *topical philately* vagy *thematic philately*, franciául: *philatélie thématique*, németül viszont: *Motivphilatelie* vagy *thematische Philatelie*, a két kifejezés nagyjából ugyanazt jelenti) filatéliát ismeri el önálló versenyszakágként, csak és

⁶ Lásd a magyar szakirodalomban bővebben például: HAJDU Endre, *Bélyeggyűjtés*, Budapest, Medicina Kiadó, 1970, 60-64.

⁷ Lásd bővebben: NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145-154.

kizárólag motívumalapú filatéliai anyaggal nem is igazán lehet nemzetközi bélyegkiállításokra benevezni.⁸ A Nemzetközi Filatéliai Szövetség, a FIP értelemszerűen maga is fenntart egy tematikus szakbizottságot. A rangos nemzetközi szakmai szervezet honlapján az alábbi definíció olvasható:

„A tematikus filatélia olyan bélyegek és egyéb filatéliai tárgyak gyűjtése, amelyek egy témát illusztrálnak, dolgoznak fel: madarak, foci, történelem, művészet, életmód, fák stb. A téma (theme) kifejezésnek itt dinamikus jelentése van, amely a gyűjtő általi személyes kidolgozását jelenti, aki egy teljes történetet épít az adott téma köré.

⁸ Erre többek között dr. Rill Attila hívta fel a figyelmet a MABÉOSZ levelezőlistáján, amiért ezúton is köszönet illeti.

Valaha a bélyeggyűjtemények egy ország vagy országcsoporth bélyegeiből álltak. A bélyegeket általában a kibocsátás dátumának sorrendjében mutatták be. Ez ma már nincs így. A tematikus gyűjtemény a lehető legszélesebb körű filatéliai anyagból áll, a postigazgatások lehető legszélesebb köréből, mindenféle időbeli megkötés nélkül. Minden egyes kiválasztott tételnek kapcsolódnia kell a témához, és azokat legmegfelelőbb sorrendben kell elrendezni, hogy elmeséljék a történetet.

A történet vázlata tervként (plan) kerül bemutatásra, amely a téma kialakulásának lépéseit mutatja be. A terv hasonló egy könyv tartalomjegyzékéhez, és általában fejezetek és alfejezetek szerint szerveződik, amelyek láthatóvá teszik a történet logikus folyását egy

*világos és következetes szál mentén."*⁹

Ebből a hivatalos, rangos nemzetközi szakmai szervezet által meghatározott definícióból is látszik, hogy a tematikus filatélia egy tágabb, komplexebb, a gyűjtők számára nagyobb kreativitást és szellemi mozgásteret, egyúttal nagyobb kihívást jelentő keretet, sőt, inkább egész keretrendszerként jelent, míg a motívumfilatélia leginkább azonos bélyegábrát tartalmazó bélyegek gyűjtését (és tanulmányozását) jelenti, és inkább az adott filatéliai tárgy szűkebb vizuális, grafikai tartalomra koncentrál, nem pedig annyira az egyes filatéliai tárgyak közötti lehetséges,

⁹ *What is Thematic Philately?*. A Nemzetközi Filatéliai Szövetség honlapja. <http://www.fipthematicphilately.org/what.html>
Letöltés ideje: 2024. január 25.

komplex tematikai kapcsolatokra. Míg a tematikus filatélia versenyszakág, addig a motívumfilatélia, mondhatjuk akár némi leértékeléssel, leginkább egy szűkebb gyűjtési területet jelent. A professzionális, bélyegkiállításokon is induló bélyeggyűjtők jellemzően a tematikus filatéliát ismerik el inkább, a motívumgyűjtést pedig sokan egy kevésbé komplex területnek gondolják. A motívumgyűjtemények ugyanakkor a gyűjtők szorgalmas munkája és kreativitása által ugyanakkor fokozatosan tematikus gyűjteményekké bővíthetők, és az egyszerűbbtől az összetettebb tartalom felé haladva több lépésben fejleszthetők. Ezzel együtt művelődéstörténeti szempontból nyilván mindkét megközelítés igen érdekes lehet, hiszen a bélyeg mint történeti forrás váratlan összefüggésekre világíthat rá.

A tematikus alapú bélyeggyűjtés történetének igen fontos állomása volt, amikor 1949-ben megalakult az Amerikai Tematikus Szövetség vagy Amerikai Tematikus Filatéliai/Motívumfilatéliai Szövetség (ATA, *American Topical Association*), és a szervezet elsődleges szakmai célja lett, hogy folyamatosan frissített témajegyzéket biztosítson a különböző motívumokat ábrázoló, illetve különböző témák szerint csoportosítható bélyegekről a gyűjtők számára. Ma az ATA tagjainak száma meghaladja az 50 000-et, tagjai közel száz országból kerülnek ki, és időről időre részletes kiadványokat jelentet meg széles témakörben. Napjainkban is ez a motívumfilatélia, illetve a tematikus bélyeggyűjtés egyik legnagyobb és legrangosabb, bár amerikai székhelyű, de lényegében nemzetközi szinten jelenlevő és működő szakmai szervezete, és jelentős

segítséget nyújt a tematikus bélyeggyűjtőknek, bárhol is éljenek és gyűjtsenek bélyeget a világon.¹⁰ A szervezet időről időre az egyéb szakirodalom közreadása mellett komoly, szakmailag megalapozott tartalmú kézikönyveket is kiad a tematikus bélyeggyűjtés témakörében.¹¹

Az Amerikai Tematikus Filatéliai Szövetséghez hasonló módon, napjainkban a legnagyobb nemzetközi bélyegkatalógusok kiadói már külön a tematikus- és motívumgyűjtőknek szánt tematikus, illetve szűkebb értelemben vett motívumkatalógusok kiadásával is foglalkoznak, amelyek

¹⁰ A szervezet honlapját lásd: <https://americantopical.org/> Letöltés ideje: 2023. november 17.

¹¹ Lásd például: <https://americantopical.org/Sys/Store/Products/55705> Letöltés ideje: 2023. december 21.

természetesen színes bélyegillusztrációkat tartalmaznak a bélyegek rendkívül színes világában való eligazodáshoz.¹² (Ha úgy tetszik, a jelen motívumfilatéliai vagy tematikus filatéliai kiadvány is felfogható és értékelhető egy motívumalapú, válogatott elektronikus bélyegkatalógusként, és talán nem is feladata, hogy annál sokkal többként funkcionáljon). Mára ezenfelül hagyománnyá váltak a tematikus és motívumgyűjtők számára rendezett filatéliai versenyek, a tematikus filatélia pedig mára

¹² A *Michel* német kiadású bélyegkatalógusnak többek között vannak például motívumkatalógusai is, amelyeket a cég időről időre kiad. Lásd többek között:

<https://www.schaubek.de/MICHEL-thematic-catalogues>

Letöltés ideje: 2023. november 17.

szerencsére önálló versenyszakággá emelkedett.¹³

Hajdú Endre, a jeles magyar filatelista 1976-ban így írt a motívumgyűjtés már akkoriban két különállónak, de még egyenrangúnak tekintett ágáról rövid, de informatív cikkében:

„A motívumgyűjtés két különböző, de egyenértékű ágra oszlik: a tematikaira és a dokumentálóra. Tematikainak nevezzük azt a gyűjteményt, amely bélyegekkel és egyéb filatéliai dokumentumokkal (bélyegzések, benyomott bélyegű lapok, vagy levelek stb.), bizonyos terv szerint, egy témát vagy vezérgondolatot illusztrál, sőt, felépítését rövid magyarázó szöveggel is meg kell világítani. A

¹³ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145-154.

téma eredetiségének is jelentősége van. A jó tematikus gyűjtemény feltárja a más területekkel való kapcsolatokat, vagy a történelmi, gazdasági és egyéb összefüggéseket is. Így például, ha híres személyiségek arcképét helyezzük albumunkba, szerezzünk olyan bélyegeket is, amelyek az illetőkkel kapcsolatos fontos eseményeket is megörökítik. Amennyiben növények vagy állatok szerepelnek gyűjteményünkben, feltüntethetjük életterületet, vagy az emberekre gyakorolt hatásukat. Nagyobb gyűjtemény esetén az egyes részterületeket alaposan ki kell dolgozni, anélkül azonban, hogy a vezérgondolattól eltérnénk. Nagyon fontos szem előtt tartani, hogy a tematikai gyűjtemény mindenekelőtt filatéliai jellegű, ezért csakolyan elemeket tartalmazhat, amelyek postai eredetűek, amennyiben a hírközlés céljára szolgálnak.

A dokumentáló gyűjtemény bizonyos témakör, vagy motívum közös kibocsátási alkalmi bélyegeit és filatéliai objektumait tartalmazza, mégpedig tematikai vagy időrendi, országok szerinti vagy más tetszőleges rendszerezés szerint. Alkalmasnak kell lennie arra, hogy az időszakosan megismétlődő alkalmakkor kibocsátott bélyegeket összefogja. Ez vonatkozik például az ENSZ, a Vöröskereszt munkásságát ismertető, vagy sporteseményeket bemutató összeállításokra. A felépítés tagolása természetesen a témából adódik. A gyűjteményt olyan bevezetéssel kell ellátni, amelyből az egyes részek módszeres felépítése és terjedelme kitűnik. A filatéliai változatokra kiterjedő kutatásoknak is helyük van, épp így bélyegterveknek, próbanyomatoknak is. A tematikai gyűjteményben a témának, vagy a vezérgondolatnak a kifejezése, a dokumentáló

gyűjteményben a filatéliai anyag előtérbe helyezése a döntő. Ezen kívül tartalmaznia kell olyan világos, rövid szövegeket, amelyek a dokumentáló gyűjtemény rendszerezését és sajátosságait is megvilágítják.”¹⁴

A Wikipédia vonatkozó magyar nyelvű, részletes szócikke többek között az alábbi tematikus és motívumfilatéliai területeket sorolja fel leggyakoribbként:

„Számos elterjedt motívum létezik ebben a körben. A tematikus bélyeggyűjtés témáját a motívumgyűjtő választja ki, viszont a bélyegek változatossága miatt figyelnie kell arra, hogy ne túl széles körben gyűjtsön bélyegeket (pl. madarakat), hanem korlátozódjon le a gyűjtés

¹⁴ HAJDÚ Endre, *Motívumgyűjtés*, Hajdú-Bihari Napló, 1976/39, 15.

alkategóriákra (pl. vörösbegyek, pingvinek, sasok).

A széleskörűbb motívumok a következők:

- állatok – madarak, lovak, macskák, kutyák, halak, rovarok (lepkék), pókok, kagylók, rákok, kígyók, gyíkok*
- növények – virágok, fák, gyümölcsök*
- gombák*
- járművek – vasút, hajók és vitorlák, autók, repülőgépek, léggömbök*
- híres emberek – fizikusok, kémikusok, feltalálók, nők, írók, költők, festők, fáraók stb.*
- épületek, építmények*
- tájak, tájképek, földrészek – Antarktisz*
- sport – sportolók, olimpiai játékok, labdajátékok, vb-k*
- csillagászat, űr, űrhajósok (Apollo-program), égitestek*

- *festmények - portrék, aktok, híres emberek festményeken*
- *kultúra; népek, hagyományok, szokások, népviseletek, vallások; szimbólumok; táncok*
- *edények, szobrok, tárgyak, kincsek, érmék*
- *jeles napok - karácsony, húsvét, Valentin-nap*
- *címerek, zászlók, térképek*
- *postatörténet, bélyeg a bélyegen*
- *ifjúság - játékok, mesék, rajzfilmek, képregények, gyermekrajzok*
- *cserkészlet*
- *EUROPA-bélyegek*¹⁵

¹⁵ Tematikus bélyeggyűjtés - Wikipédia-szócikk.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Tematikus_b%C3%A9lyeggy%C5%B1jt%C3%A9s

Letöltés ideje: 2023. november 16.

A téma nemzetközi szakirodalomból lásd válogatásszerűen:

A. J. BRANSTON, *Thematic and Topical Stamp Collecting: A Practical and Comprehensive Handbook for Thematic, Topical, and Subject collectors*, London, Batsford, 1980.

A tematikus filatélia, és azon belül persze a szűkebb értelemben vett motívumfilatélia egyik - és kétségtelenül a gyűjtők körében máig legnépszerűbb - ága az élővilág-motívumokat, állatokat, növényeket, természeti környezetet ábrázoló bélyegek gyűjtése. (Az állatok pedig talán valamivel népszerűbbek a tematikus bélyeggyűjtők körében, mint a növények.) A motívum alapján való bélyeggyűjtésnek tehát a flóra és fauna tematikájú bélyegek adják nemzetközi szinten is az egyik leggazdagabb és

Alma LEE, *Introduction to Thematic Collections*, London, The British Philatelic Trust and the National Philatelic Society, 1983.
W. E. J. VANDEN, *Handbook of Thematic Stamps*, Limassol, British Thematic Society, 1994.

legjelentékenyebb, szinte kimeríthetetlen területét.¹⁶

Itt pedig el is érkeztünk a jelen motívumfilatéliai/tematikus filatéliai (a definíciókkal a szerző egyre jobban próbált vigyázni, de nem biztos, hogy minden esetben sikerült neki) esszé és elektronikus kiadvány témájához, mely a könyv címe alapján nyilvánvalóan nem más, mint a kutyák jelenléte a világ bélyegein, amelyek az ezredforduló után jelentek meg. E *kutyafilatéliai* összeállítás szerves folytatása a közreadó korábbi, hasonló tematikájú munkáinak, ám ez esetben most német juhászkutyák bélyegeken való jelenléte kerül filatéliai nagyító alá. A jelen motívumkatalógus továbbá nem jöhetett volna

¹⁶ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*. i. m.

létre Makó János régész-muzeológus, a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Régészeti Intézetének munkatársa, a *Kutya Múzeum*¹⁷ névre hallgató, kutyatenyésztés-történeti relikviákat gyűjtő és egyelőre elektronikusan közzétevő, a Facebook közösségi médiafelületén folyamatosan friss kinológiai (kutyatani) tartalmakat előállító közgyűjteményi kezdeményezés szülőatyja, egyébként szenvedélyes kutyatartó kezdeményező készsége nélkül, aki úgymond a jelen kis motívumkatalógust egy teljes egészében nonprofit muzeológusi együttműködés keretében úgymond „megrendelte” a közreadótól. Mivel a közreadó-szerkesztő maga is szenvedélyes kutyatartó,

¹⁷ Kutya Múzeum.

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61551597591531>

Letöltés ideje: 2024. január 1.

remélhetőleg a kutyák filatéliai jelenlétét egyéb tematikák mentén bemutató elektronikus bélyegösszeállítások követik majd, adott esetben olyan országokra lebontva, amelyek filatéliájában viszonylag nagy számban fordulnak elő a kutyákat ábrázoló bélyegek. Megemlítendő továbbá, hogy természetesen a kutyák, mint igen népszerű, a világon összesen mintegy 15-20 ezer bélyegen előforduló (a szám csak becslés, és folyamatosan nő) motívumok esetében is megjelentek már nagy nemzetközi tematikus katalógusok. Többek között a német Michel,¹⁸ a

¹⁸ *MICHEL Katalog - Hunde - Ganze Welt 2018*, Germering, Schwaneberger Verlag GmbH, 2018.

francia Yvert et Tellier¹⁹ és a spanyol Domfil²⁰ bélyegkatalógus-kiadók jelentettek meg „kutyafilatéliai” tematikus katalógusokat a tematikus és motívumgyűjtők számára, amelyek egyébként a jelen, sokkal szerényebb és szűkebb filatéliai résztémát feldolgozó kiadvány szerkesztője számára is inspirációként szolgáltak. Az Amerikai Tematikus Filatéliai Szövetségnek (ATA) pedig az interneten elérhető adatok alapján a 2000-res évek elején volt egy külön Kutyafilatéliai Szakcsoportja (Dogs on Stamp Study Unit = DOSSU), amelynek sajnos,

¹⁹ *Le Chien / The Dog. Classification et utilisations des chiens de monde / Classification and utilisation of the dogs of the world. Philatélie - Numismatique - Cartophilie - Héraldique*, Párizs, Yvert et Tellier, 2019.

²⁰ *Catalogo de Sellos Tematicos / Thematic Stamp Catalogue. Fauna. Perros - Dogs - Chiens - Hunde - Cani*, Madrid, Domfil - Grupo Afinsa, 2000.

már csak az archivált honlapja érhető el a világhálón.²¹ Az amerikai Kutyafiletéliai Szakcsoport még egy rövid életű, nyomtatott és elektronikus formában is megjelenő tematikus filetéliai folyóiratot is kiadott The DOSSU Journal (A Kutyafiletéliai Szakcsoport Folyóírata) címen, amelynek értékes archivált tartalma szintén elérhető az interneten, már ha az ember tudja, hol keresse.²²

A jelen elektronikus (motívum- vagy tematikus?) filetéliai összeállításban igyekszem teljességre törekvően bemutatni a 2007-es

²¹

<https://web.archive.org/web/20030721143035/http://www.dossu.org/>

Letöltés ideje: 2024. május 12.

²²

<https://web.archive.org/web/20030714092917/http://dossu.org/journal.html>

Letöltés ideje: 2024. május 13.

évben a világban kibocsátott, kutyákat fő- vagy mellékmotívumként ábrázoló postabélyegeket. A szerkesztő interneten végzett kutatása alapján 2014-ben mindössze 10 olyan bélyeg jelent meg a világban legitim módon, állami postaszolgálatok által kibocsátva, amelyen kutyák szerepelnek, és amelyet regisztráltak a WADP Numbering System adatbázisban is. A kutatás és a válogatás során a közreadó a jelen esetben igyekezett megmaradni a szigorú értelemben vett filatéliai objektumoknál, és olyan bélyegek/kisívek/blokkok képeit választotta ki közlésre, amelyek névértékkel rendelkeznek, és postai bérmentesítésre elméletileg valóban használhatók.²³

²³ Ahol esetleg mégis kétes legitimitású bélyeg került az összeállításba, azt a közreadó zárójelben mindig jelezte. A nem legitim körülmények között megjelent bélyegek között ugyanis kétségtelenül akadnak dekoratív, érdekes és esztétikailag értékes

Azért használok kellő óvatossággal itt is, csak úgy, mint tettem azt korábban eddigi motívumfilatéiai munkáimban, az *elméletileg* határozószót, mert egyes kevésbé fejlett, főként afrikai, kevésbé bizonyos ázsiai országokban gyakori jelenség a *fantombélyeg-kiadás*, amely azt jelenti, hogy bár egy adott bélyegkiadáson szerepel államjelzés és névérték, azt nem feltétlenül az adott állam kormányzatának vagy postaszolgálatának megbízásából vagy engedélyével nyomtatják ki, ²⁴ hanem elsődlegesen gyűjtői igények kielégítésére, profitszerzés céljából hozzák létre, és kerül forgalomba bizonyos piaci szereplők, nyomdai

darabok, amelyeket egyes gyűjtők annak ellenére gyűjtésre érdemesnek találnak, hogy postai bérmentesítésre hangsúlyozottan nem alkalmasak.

²⁴ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. HARSÁNYI Luca – IGNÁCZ Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008, 58– 59.

vállalkozások, cégek tevékenysége által.²⁵ Ebből kifolyólag pedig lehetséges, hogy az adott bélyeg szigorú filatéliai és postajogi értelemben csupán bélyegnek látszik, de a nemzetközi postaforgalomban nem feltétlenül fogadnák el, már ha valaki bérmentesítésre próbálná meg használni. ²⁶ A kétes legitimitású bélyegkiadásoknak, fantombélyegeknek, illegális bélyegeknek ugyanakkor mára maguknak is jelentős gyűjtői piacuk van, és mivel az egyre inkább digitálissá váló világban, az elektronikus kommunikáció és az automatizált postakezelés korában már a hivatalos, többnyire állami monopólium alá tartozó bélyegkiadás is egyre inkább a gyűjtői igények kielégítését, a kormányzatok és postaszolgálatok ily módon

²⁵ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58-59.

²⁶ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58-59.

történő profitszerzését, nem pedig a valódi postai bérmentesítést, a küldemények célba juttatási díjának megfizetését és ennek igazolását szolgálja, a legitim és illegitim bélyegkiadásokat is egyre nehezebb elhatárolni, megkülönböztetni egymástól.²⁷ A jelen szerény filatéliai kiadvány témájáról szólva, a kutyák mint a gyűjtők körében népszerű motívumok természetesen a világban számos fantombélyegen, kétes legitimitású bélyegkiadásokon is feltűnt, elsősorban szintén afrikai országokban kibocsátott, a gyűjtői igényeket megcélzó, profitorientált kiadásokon – a jelen kiadvány szerkesztője is talált ilyen bélyegeket a kutatás és összeállítás során. Természetesen ugyanakkor vannak az illegális bélyegkiadások kiszűrésére nemzetközi

²⁷ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58–59.

kezdeményezések. Ezek közül a legfontosabb és legsikeresebb valószínűleg az Egyetemes Postaegyesület (UPU) és a Filatélia Fejlesztéséért Világszövetség (World Association for the Development of Philately = WADP) közös projektje, a WADP Numbering System adatbázis, amely elvileg 2002 óta regisztrálja az UPU tagállamai által legitim körülmények között kibocsátott, nemzetközi postaforgalomban elfogadott, bérmentesítésre valóban alkalmas bélyegkiadásokat, és egy folyamatosan frissített, bárki által elérhető elektronikus katalógust tesz közzé a honlapján.²⁸ Ugyanakkor sajnos, az Egyetemes Postaegyesület nem minden tagállamának postaszolgálata vesz részt a projektben és az

²⁸ <https://www.wnsstamps.post/en/stamps-search>

Letöltés ideje: 2024. április 29.

adatbázis fejlesztésében, főként a kevésbé fejlett országok vonakodnak frissen kibocsátott bélyegek jegyzékét frissíteni, aktualizálni. Ebből kifolyólag, ha egy bélyeg szerepel a WADP Numbering System adatbázisban, akkor biztos, hogy legitim kiadásról van szó, ugyanakkor ha egy filatéliai dokumentum nem szerepel a WNS katalógusban, még egyáltalán nem biztos, hogy esetében feltétlenül fantombélyeg-kiadással állunk szemben. A különbségtétel a legális és illegális bélyegkiadások között tehát sok esetben nehéz feladat, a filatelistáknak pedig bizonyos államok bélyegek esetében több szempontot is tüzetesen meg kell vizsgálniuk, hogy eldönthessék, filatéliai vagy parafiletéliai dokumentumokkal van-e dolguk.

A jelen szerény motívumfiletéliai vagy tematikus filetéliai kiadványban közreadott bélyegek digitális képeit nonprofit, tudományos,

ismeretterjesztési és közművelődési céllal tettem közzé, és ez alkalommal csak azon bélyegkiadásokra szorítkoztam, amelyek szerepelnek a WADP Numbering System adatbázisban, tehát legitim bélyegkiadásoknak tekinthetők. Az egyes bélyegek képeihez nem mellékeltem a kibocsátó országot, hiszen az leolvasható az értékjegyekről, és a WSN katalógusszámok feltüntetését is mellőztem, mert elsősorban a grafikai tartalmat tartottam szem előtt. A következőkben a 2014-es év kutya motívumot tartalmazó, legitim körülmények között kiadott postabélyegeit tekintheti meg a mindenkori Kedves Olvasó...

2014 KUTYAFILATÉLIÁJA

